

Finzi Contini'lerin Bahçesi

Giorgio Bassani

Çev: Neyyire Gül Işık

Yapı Kredi Yayınları, 234 s.

Yazarın ve dönemin belleği

Giorgio Bassani

GIORGIO Bassani, İtalyanın tanınmış faşizm karşıtı yazarlarından. Tarih araştırmaları ve merakıyla öne çıkan Bassani'nin en bilindik romanlarından olan "Finzi Contini'lerin Bahçesi" de bu ilginin ürünü.

Yüzeysel bir bakıştan kaçınan ve romanın incelikleriyle tarihin kuşatıcılığını birleştiren Bassani, **kitapta** kendi yaşamından parçalara da yer veriyor.

Bassani, "Finzi Contini'lerin Bahçesi"nde, hali vakti yerinde bir ailenin çocuğunu merkeze alıyor ama onun adı sanı belli değil. Biraz toplumdan kopuk, kendi uğraşlarına gömülmüş ve havalı genç kız Micol'e aşık olan anlatıcı, 1938'in gelip kapıya dayandığını da pek fark etmiyor. Biz okurlar da bu arada İtalyanın kültürüne, politik ortamına, mimarisine, doğasına ve meşhur Po Ovası'na dalıp gidiyoruz. Tabii çıkarılan Irk Yasaları, hem anlatıcının ve çevresinin hem de okurun tepesinde sallanmaya başlıyor. Savaşın yaklaştığı bir ortamda, romanın geçtiği Ferrara kenti sakinlerinin etrafını da ayrımlık sarveriyor.

Bassani, zaman unsurunu, gerek geri dönüşlerle gerek ileri gidişlerle hayli etkili biçimde kullanır ve bir aşk öyküsü kurgularken farklı çevrelerden insanların, dönemin politik ve sosyal ortamına nasıl baktığını da yansıtır. Malnate gibi solcu kişileri de arabulucu veya dengeleyici olarak satırlara yerleştiriyor.

Kayboluş ve düze çıkış

Bassani, romanıyla âdeta kendi geçmişinin ve başkalarının kenarda köşede kalan tarihinin izini sürüyor. Bir anlamda zihinlerde sabitlenmiş, sıradan gibi görünen ama aslında pek çok ipucu barındıran ayrıntılara büyüteç tutuyor. Bir yandan acı bir tarih yürüyor romanda

bir yandan da aşk hikâyesi. Yazar, bunlar arasına görünmez bir çizgi çekip anlatmaya devam ediyor.

Romanda geçen dönemi ve o zamanın İtalyasını göz önüne aldığımızda, İkinci Dünya Savaşı'na hızla koşan bir ülke, faşizmin insanların üzerinde tepindiği bir coğrafya ve kaygıyla anlamsız coşkunun iki ayrı yöne çektiği bir toplumla yüzleşiyoruz. Bassani, aşk hikâyesiyle bu türden gerçekleri büyük bir incelik ve sadelikle kaynaştırıyor. Bir yandan kendi belleğini öbür yandan da okurunkini masaya yatırıyor.

"Finzi Contini'lerin Bahçesi", "Nereye gidiyoruz?" sorusunu soran ve sorduran bir roman. Mussolini'nin ezici faaliyetleri, insanlara nefes aldırılmayan gelişmeler, soluk kesen bir aşk ve Avrupa'nın harlanan ateşi... Bütün bunlar yazarın kurgusunda sakin bir biçimde ilerliyor. Neredeyse kimse hangi tarafı tutacağını bilmezken çoğunlukla içine dönerek rahatlamaya uğraşılıyor. Roman, çıkarılan Irk Yasaları'yla yaşadığı aşkı birbirinden ayırmaya çabalayan kahramanlara gelip dayanıyor.

Bassani, romanıyla 1930'ların sonundaki İtalyanın ve o dönemi yaşayan insanların ruh halini yansıtır. Özellikle Ferrara kenti, yazarın yoğun anlatımıyla bir mikrokosmosa dönüşüyor. Bassani'nin, ayrıntıları kurgulama ve aktarma biçimi, romanın içine girmemizi sağlarken anlatıma da hayli canlı bir hava katıyor.

Trajedi ve umut, kayboluş ve düze çıkış, yaşam ve ölüm, yıkım ve yeniden kuruluş gibi ikilikler de barındıran "Finzi Contini'lerin Bahçesi" bu anlamda Bassani'nin romancılığının ve tarihçiliğinin de zirve noktası. Kitabı okurken hem bir yabancı hem de bir Ferraralı gibisiniz. Bu da Bassani'nin başarılı üslubunun bir göstergesi.